

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE
OCH KOMMUNIKATION

HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

**Kursplanen fastställd av utbildningsledare 2007-05-28,
rev. 2008-05-19, 2009-05-25**
Gäller ht-09

Kurskod : LLMB17
Ämnesnivå: B
Utb.omr.: SA 50%, NA
25%, LU 25%
Ämneskod: LÅA

Läs-, skriv- och matematiklärande, 30 högskolepoäng

Literacy and Mathematics Learning, 30 higher education credits

Grundnivå, B

Allmänt

Kursen ingår i inriktning mot grundskolans tidigare år. Syftet är att studenterna skall utveckla kompetens för att skapa miljöer som främjar alla barns läs-, skriv- och matematiklärande, med särskild betoning på förskoleklassen och de första skolåren i grundskolan. Kursen är uppdelad i fyra delkurser.

Lärandemål

Efter avslutad kurs förväntas studenterna

- ha relevanta kunskaper om teorier och strategier för att med sin egen språkfärdighet som grund kunna förstå, möta och utveckla alla barns och elevers lärande i matematik och svenska
- ha utvecklat förmåga att kartlägga, bedöma och dokumentera elevers lärande i matematik och svenska
- kunna redogöra för kunskapens olika uttrycksformer (teoretiska, praktiska, sinnliga och estetiska) och hur dessa samspelar
- kunna leda samt analysera och reflektera över undervisning
- ha utvecklat didaktisk kompetens för att kunna ansvara för barns läs-, skriv- och matematiklärande i de tidigaste skolåren
- ha utvecklat sitt vetenskapliga förhållningssätt avseende metoder, informationssökning och eget skrivande

Innehåll

Matematiklärande, 9 högskolepoäng

Mathematics Learning, 9 higher education credits

Innehåll

Läraruppdraget enligt aktuella styrdokument

Matematikens roll i dagens samhälle

Matematikens utveckling, struktur och grundläggande begrepp

Barns och elevers utveckling av ett matematiskt tänkande
Miljöer och strategier för lärande i matematik
Analys, värdering och dokumentation av elevers matematikutveckling
Bild och musik som pedagogiska redskap
Internationella perspektiv på lärande i matematik
Kritisk granskning av pedagogiskt material
Matematik i ett genusperspektiv
Verksamhetsförlagda uppgifter där vetenskapliga metoder prövas
Informationssökning av vetenskapliga artiklar

Lärandemål

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna

- ha relevanta kunskaper om teorier och strategier för att med sin egen språkfärdighet som grund kunna förstå, möta och utveckla alla barns och elevers lärande i matematik
- ha utvecklat förmåga att kartlägga, bedöma och dokumentera elevers lärande i matematik
- ha utvecklat sitt vetenskapliga förhållningssätt avseende metoder, informationssökning och eget skrivande

Examination

Delkursen examineras genom ett avslutande skriftligt arbete. Övriga examinationsformer innefattar obligatoriska uppgifter i form av litteraturseminarier, muntliga och skriftliga redovisningar enskilt och i grupp, verksamhetsförlagda uppgifter samt krav på deltagande i obligatoriska moment.

Läs- och skrivlärande, 9 högskolepoäng

Literacy Learning, 9 higher education credits

Innehåll

Läraryrket enligt aktuella styrdokument
Skriftspråkets roll i dagens samhälle
Det svenska språkets utveckling, struktur och grundläggande begrepp
Från talspråk till skriftspråk; språklig medvetenhet
Läs- och skrivprocessen; teorier kring läs- och skrivutveckling
Miljöer och strategier för läs- och skrivlärande
Analys, värdering och dokumentation av elevers språkutveckling
Bild och musik som pedagogiska redskap
Internationella perspektiv på skriftspråklärande
Kritisk granskning av pedagogiskt material
Skriftspråklärande i ett genusperspektiv
Verksamhetsförlagda uppgifter där vetenskapliga metoder prövas
Informationssökning av vetenskapliga artiklar

Lärandemål

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna

- ha relevanta kunskaper om teorier och strategier för att med sin egen språkfärdighet som grund kunna förstå, möta och utveckla alla barns och elevers lärande i svenska
- ha utvecklat förmåga att kartlägga, bedöma och dokumentera elevers lärande i svenska
- ha utvecklat sitt vetenskapliga förhållningssätt avseende metoder, informationssökning och eget skrivande

Examination

Delkursen examineras genom ett avslutande skriftligt arbete. Övriga examinationsuppgifter innefattar obligatoriska uppgifter i form av litteraturseminarier, muntliga och skriftliga redovisningar enskilt och i grupp, verksamhetsförlagda uppgifter, skriftlig tentamen samt krav på deltagande i obligatoriska moment.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU), 7,5 högskolepoäng

School Located Studies, 7,5 higher education credits

Innehåll

Delkursen är förlagd till anvisad VFU-plats där studenten följer och aktivt deltar i verksamheten utifrån kursens innehåll och målbeskrivning.

Lärandemål

Efter avslutad kurs förväntas studenten ha utvecklats i riktning mot de kunskaper, förmågor och förhållningssätt som beskrivs i examensmålen för lärarutbildningen. Det betyder att studenten i och efter denna kurs skall

- ha, i jämförelse med tidigare VFU-kurser, gjort erfarenheter av att självständigare leda den pedagogiska verksamheten i större helheter och i syfte att alla barn och elever skall utvecklas och lära
- ha gjort erfarenheter av och medvetet tillämpat skolans värdegrund
- ha utvecklat förståelse av och förmåga att inta ett professionellt förhållningssätt som utgår från kunskap om barns och elevers varierande behov och skolans demokratiska uppdrag
- ha observerat exempel på och reflekterat över hur samverkan med barn, elever, föräldrar och kolleger kan fungera, samt själv ha varit delaktig i sådan samverkan
- ha utvecklat sin förmåga att göra reflektioner över verksamheten, sina erfarenheter och sin egen utveckling utifrån insikter från den högskoleförlagda delen av kursen och skolans styrinstrument
- ha gjort iakttagelser av och skaffat sig informationer om hur verksamheten och barns och elevers utveckling kan utvärderas och bedömas
- kunna göra fördjupade reflektioner kring observationer och egna erfarenheter av inslag i verksamheten som anknyter till teorier och metoder i den kurs varav VFU-kursen utgör en del (preciseringar av detta mål görs i ett sidodokument i anslutning till en särskild VFU-uppgift)
- ha utvecklat förmåga att analysera, bedöma, värdera och dokumentera elevers lärande i matematik och svenska
- kunna redogöra för kunskapens olika uttrycksformer (teoretiska, praktiska, sinnliga och estetiska) och hur dessa samspelar
- kunna leda samt analysera och reflektera över undervisning
- ha utvecklat didaktisk kompetens för att kunna ansvara för barns läs-, skriv- och matematiklärande i de tidigaste skolåren

Examination

Studenterna erhåller betyg efter genomförd VFU. Underlag för betyg är skriftlig bedömning av VFU-lärare på VFU-platsen, besök och samtal med utsedd lärare från högskolan, samt eventuella VFU-uppgifter.

VFU: n är obligatorisk vilket innebär att frånvaro tas igen efter individuell prövning, efter samråd med berörda handledare och arbetslag. Frånvaro rapporteras i det underlag för bedömning som handledare ansvarar för och som lämnas till ansvarig lärare från högskolan. Kursansvarig är examinator och ansvarig för betygsättningen.

Som betyg används något av uttrycken Godkänd eller Underkänd.

Läs-, skriv- och matematiklärande, 4,5 högskolepoäng

Literacy and Mathematics Learning, 4,5 higher education credits

Innehåll

Bedömning och dokumentation av elevers lärande i matematik och svenska

Vetenskapligt skrivande

Reflektion och fördjupning kring erfarenheter från VFU

Lärandemål

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna

- ha utvecklat förmåga att analysera, bedöma, värdera och dokumentera elevers lärande i matematik och svenska
- kunna leda samt analysera och reflektera över undervisning
- ha utvecklat didaktisk kompetens för att kunna ansvara för barns läs-, skriv- och matematiklärande i de tidigare skolorna
- ha utvecklat sitt vetenskapliga förhållningssätt avseende metoder, informationssökning och eget skrivande

Examination

Delkursen examineras genom muntliga och skriftliga redovisningar, enskilt och i grupp, verksamhetsförlagda uppgifter samt krav på deltagande i obligatoriska moment.

Förkunskapskrav

Godkända kurser i Inriktning del 1 eller motsvarande. Om kursen läses i direkt anslutning till Inriktning del 1 gäller istället att kurserna skall vara genomförda.

Kursuppläggning/lärandets former

Kursens undervisningsformer utgörs av föreläsningar i mindre och större grupper, gruppövningar, seminarier, handledning enskilt och i mindre grupp, egna studier och/eller i studiegrupper samt verksamhetsförlagd utbildning. Kursen innehåller flera praktiska moment och processer där obligatorisk närvaro är nödvändig för att nå kursens lärandemål. Obligatoriska moment förtecknas i studieplanen för respektive delkurs.

Examination och betyg

Se tidigare delkursers beskrivningar av examinationsformer.

Kursen betygssätts med något av betygen Väl Godkänd, Godkänd eller Underkänd på delkurserna 1 och 2 samt betygen Godkänd eller Underkänd på delkurserna 3 och 4. För betyget Godkänd krävs visad god språkfärdighet i tal och skrift, fullgörande av obligatoriska moment samt betyget Godkänd på samtliga moment som utgör underlag för examination. För betyget Väl Godkänd på hela kursen Läs-, skriv-, och matematikutveckling, 30 hp, krävs därutöver betyget Väl Godkänd på delkurserna 1 och 2.

Kursvärdering

Kursvärdering sker enligt anvisningar i utbildningsplanen. Pingpong används.

Kurslitteratur

Kurslitteratur förtecknas i särskild bilaga.

Läs-, skriv- och matematiklärande, 30 högskolepoäng

Antal sidor

Matematiklärande, 9 hp

Bergius, Berit & Emanuelsson, Lillemor (2008). <i>Hur många prickar har en gepard? – unga elever upptäcker matematik</i> . Göteborgs universitet. ncm.gu.se/bestallning	122
Dysthe, Olga m.fl. (2002). <i>Skriva för att lära</i> . Lund: Studentlitteratur (s. 23-35)	13
Johnsen Hoines, M. (1997). <i>Matematik som språk</i> . Stockholm: Liber	210
<i>Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet: Lpo94 anpassad till att också omfatta förskoleklassen och fritidshemmet</i> . Stockholm: Utbildningsdepartementet	
Löwing, M. (2008). <i>Grundläggande aritmetik – matematikdidaktik för lärare</i> . Lund: Studentlitteratur. Tillhandahålles av institutionen.	25
Nämnamn Tema. (2000). <i>Matematik från början</i> . Göteborgs Universitet ncm.gu.se/bestallning	245
Sandahl, Anita, Unenge, Jan (2000). <i>Lärarguide, del I</i> . Stockholm: Natur och Kultur	100
Skolverket (2000). <i>Analysschema i matematik för åren före skolår 6</i> . Stockholm: Liber. Tillhandahålles av kursen.	44
Skolverket. <i>Diagnostiska uppgifter i matematik för användning i de tidiga skolåren</i> . Stockholm: Liber. Tillhandahålles av institutionen.	50
Skolverket (2009). <i>Kursplaner med kommentarer</i> . www.skolverket.se	25
Skolverket (2001). <i>Minoritets elever och matematikutbildning – litteraturöversikt</i> . www.skolverket.se	104
Unenge, Jan (1999). <i>Skolmatematiken igår, idag och i morgon</i> . Stockholm: Natur och Kultur. Tillhandahålles av institutionen.	142
Vetenskapliga engelska artiklar med inriktning mot matematikutveckling, genus och internationella perspektiv:	
Clarke Doug, M. (2004). Issues in teaching of Algorithms in Primary years	15
Lester, F.K. & Lambdin, D.V. (2004). <i>Teaching Mathematics through Problem Solving</i>	15
Leder, G.C. (2004). <i>Mathematics, Gender and Equity Issues – Another Perspective</i>	15
Wittman, E. (2004). <i>Assessing Preschoolers' Geometric Knowledge</i>	15
International Perspectives on Learning and Teaching Mathematics. ncm.gu.se	
Ytterligare litteratur väljs efter eget intresse och i samråd med lärarna.	

Läs- och skrivlärande, 9 hp

Dysthe, Olga m.fl. (2002). <i>Skriva för att lära</i> . Lund: Studentlitteratur, s. 23-35	13
Eilard, Angerd (2004). Genus och etnicitet i en "läsebok" i den svenska mångkulturen. <i>Pedagogisk forskning</i> årgång 9 NR 4. s. 241-262. Tillhandahålles av kursen.	20
Engstrand, Ola (2007). <i>Fonetik Light</i> . Lund: Studentlitteratur.	100
Elbro, Carsten (2004). <i>Läsning och läsundervisning</i> . Stockholm: Liber	200
Fast, C (2007). <i>Sju barn lär sig läsa och skriva</i> . Uppsala: Uppsala universitet (s. 178 - 200). www.ub.uu.se	22
Hagtvet Eriksen, Bente (2002). <i>Skriftspråsutveckling genom lek</i> . Stockholm: Natur & Kultur. s. 130-138. Tillhandahålles av kursen.	9
Lindö, Rigmor (2002). <i>Det gränslösa språkrummet. Om barns tal- och skriftspråk i ett didaktiskt perspektiv</i> . Lund: Studentlitteratur	230

Lundberg, Ingvar & Herrlin, Katarina (2003). <i>God läsutveckling, kartläggning och övningar</i> . Stockholm: Natur & Kultur	72
<i>Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet: Lpo94 anpassad till att också omfatta förskoleklassen och fritidshemmet</i> . Stockholm: Utbildningsdepartementet	
Qvarsell, Birgitta (2000). "Kultur för lärande – som barns rätt", i Alerby, Eva, Kansanen, Pertti & Kroksmark, Tomas. <i>Läran om lärande</i> . Lund: Studentlitteratur.	
Tillhandahålles av kursen.	15
Santoro Edwards, Lana, Chard, David, Howard Lisa & Baker, Scott (2008). "Making the very most of classroom read-alouds to promote comprehension and vocabulary", i <i>The Reading Teacher</i> 61 (5) s. 396-408	13
Skolverket (2007) <i>Att läsa och skriva - forskning och beprövad erfarenhet</i> . Myndigheten för skolutveckling. www.skolverket.se	100
Skolverket (2008). <i>Nya Språket lyfter</i> . Diagnosmaterial i svenska och svenska som andraspråk för åren före skolår 6. Lärarhandledning och observationsschema. www.skolverket.se	84
Skolverket (2008). <i>Kursplaner med kommentarer för svenska/svenska som andraspråk</i> . www.skolverket.se	
Svensson, Ann-Katrin (2009). <i>Barnet, språket och miljön</i> . Lund: Studentlitteratur.	200
Säljö, Roger (1997). "Tal, skrift och sociokulturell dynamik: Skriftspråk som kitt och differentierande mekanism i det komplexa samhället", i <i>Att lämna skolan med rak rygg</i> . Bilaga 2 i SOU 1997:108. Utbildningsdepartementet. www.regeringen.se	27
Taube, Karin (2007). <i>Barns tidiga läsning</i> . Norstedts Akademiska Förlag. S. 81-95	15
Tillhandahålles av kursen.	

Valbar metodisk fördjupningslitteratur

Alleklev, Birgitta & Lindvall, Lisbeth (2000). <i>Listiga räven: läsinlärning genom skönlitteratur</i> . En bok för alla.	*75
Andersson, Peggy m.fl. (2000). <i>Spökägget: Att läsa och skriva i förskola och skola</i> . Stockholm: Natur och Kultur	*70
Avrin, Marita (2003). <i>Börja lära. Börja läsa. Börja skriva</i> . (tre böcker) Bumerang. Kristianstad: Gleerups.	*130
Bonniers (2001). <i>Lyckas med läsning. Läs- och skrivinlärning i Nya Zeeland</i> . Stockholm: Bonnier Utbildning AB	*140
Chambers, Aidan (1993). <i>Böcker inom oss. Om boksamtal</i> . Stockholm: Rabén & Sjögren	*160
Fast, Carina (2007). <i>Berätta! Inspiration och teknik</i> . Stockholm: Natur & Kultur	*130
Granberg, Birgitta. & Kockum, Karin (1998). <i>Nyborjarlivet: en handbok i att undervisa nybörjare i grundskolan</i> . Solna: Ekelunds förlag	*85
Heard, Georgia & Stensson, Britta (2007). <i>Allt gott på jorden och i solen. Om dikt och diktskrivning</i> . Göteborg: Daidalos.	*130
Myndigheten för skolutveckling (2002). <i>Det leksamma allvaret – fyra språkutvecklande miljöer. Kartan och terrängen</i> . www.skolutveckling.se (s 13-36, 93-113)	*45
Svensson, Ann-Katrin (2005). <i>Språkglädje</i> . Lund: Studentlitteratur	*225
Trageton, Arne (2005). <i>Att skriva sig till läsning</i> . Stockholm: Liber	*189
Wagner, Ulla (2004). <i>Samtalet som grund – om den första skriv- och läsutvecklingen</i> . Stockholm: Bonnier Utbildning AB	*120
Öjaby förskola (2004). <i>Skriv –och läsglädje! Om små barns naturliga vilja att bli medlemmar i skriv- och läsklubben</i> . Öjaby: Öjaby förskola	*90

* Av dessa titlar väljs minst en. Efter samråd med kursansvarig kan även andra titlar väljas.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU), 7,5 hp

Skolverket (2005*). *Likvärdig bedömning och betygssättning*.
Stockholm: Skolverket (s. 12-46)

36

* Ev. ändring kan förekomma om nytt material tillkommer.

Läs-, skriv- och matematiklärande, 4,5 hp

Carlgren, Ingrid & Marton, Ference (2000). *Lärare av i morgon*. Stockholm: Liber
(s. 117-178) 60

Dysthe, Olga m.fl. (2002). *Skriva för att lära*. Lund: Studentlitteratur 50

Herrlin, Katarina & Lundberg, Ingvar (2003). *God läsutveckling, kartläggning och
övningar*. Stockholm: Natur & Kultur 72

Liberg, Caroline (2003). "Flerstämmighet, skolan och samhällsuppdraget", i Örebro
Universitet. *Utbildning & Demokrati*, volym 12, nr 2, s. 13-29 17

Sjöberg, Svein (2005). "TIMSS och PISA, brickor i det politiska spelet" i
Pedagogiska Magasinet 2/05. s. 10-19 10

Skolverket (2000). *Analyschema i matematik för åren före skolår 6*.
Stockholm: Liber 44

Skolverket (2007). *Mål för alla. Perspektiv på nationella utbildningsmål för tidiga skolår*.
www.skolverket.se 30

Skolverket (2008). *Allmänna råd för den individuella utvecklingsplanen med skriftliga
omdömen*. www.skolverket.se. Stockholm: Fritzes 17

Säljö, Roger (2009). "Lärande är ett rörligt mål", i *Pedagogiska Magasinet*. Nr 1, s. 23-27 4

Vetenskapliga artiklar med inriktning mot skriftspråsutveckling, matematikutveckling
och bedömning. 50